

Σοφοκλέους Αντιγόνη

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- ΑΝΤΙΓΟΝΗ
- ΙΣΜΗΝΗ
- ΧΟΡΟΣ
- ΚΡΕΟΝΤΑΣ
- ΦΥΛΑΚΑΣ
- ΑΙΜΟΝΑΣ
- ΑΓΓΕΛΟΣ
- ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ
- ΕΥΡΥΔΙΚΗ
- ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ΥΠΟΘΕΣΗ του ΕΡΓΟΥ

Μετά το θάνατο του Οιδίποδα, οι γιοί του Ετεοκλής και Πολυνείκης αποφάσισαν να κρατήσουν αυτοί την εξουσία βασιλεύοντας ένα χρόνο ο ένας και ένα ο άλλος. Τον πρώτο χρόνο βασίλεψε ο Ετεοκλής αλλά όταν ήρθε η ώρα να παραδώσει την εξουσία στον αδελφό του, δεν το έκανε και ο Πολυνείκης τότε πήγε στο Άργος, πήρε τους Αργείους συμμάχους του και επιτέθηκε εναντίον της Θήβας. Σε μονομαχία αλληλοσκοτώθηκαν τα δυο αδέλφια και τότε την εξουσία πήρε ο αδελφός της Ιοκάστης και γαμπρός του Οιδίποδα, ο Κρέοντας. Αυτός διέταξε να θάψουν με τιμές τον υπερασπιστή της Θήβας, τον Ετεοκλή, αλλά να αφήσουν άταφο, τον Πολυνείκη. Η αδελφή τους Αντιγόνη όμως θεωρεί ότι αυτή η διαταγή είναι ενάντια στους θείους νόμους και αποφασίζει να την παραβεί και να τον θάψει μόνη της.

Πρόλογος (στ. 1-99)

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>ΑΝΤΙΓΟΝΗ</p> <p>Ὡ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα, ἄρ' οἴσθ' ὃ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἐτι ζῶσαιν τελεῖ; Οὐδὲν γὰρ οὐτ' ἀλγείνὸν οὐτ' ἄτης ἄτερ οὐτ' αἰσχρὸν οὐτ' ἄτιμόν ἐσθ' ὁποῖον οὐ τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν. Καὶ νῦν τί τοῦτ' αὐ φασι πανδήμῳ πόλει κῆρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως; Ἔχεις τι κείσῃκουσας; ἢ σε λανθάνει πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά; 10</p> <p>ΙΣΜΗΝΗ</p> <p>Ἔμοι μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων οὐθ' ἠδὺς οὐτ' ἀλγείνους ἴκετ', ἐξ ὅτου δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο, μιᾶ θανόντων ἡμέρα διπλῆ χερσί· ἐπεὶ δὲ φρουδὸς ἐστὶν Ἀργείων στρατὸς ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέροτρον, οὐτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὐτ' ἀτωμένη.</p>	<p>ΑΝΤΙΓΟΝΗ</p> <p>Πολυαγαπημένη μου αδελφή, Ισμήνη, άραγε γνωρίζεις αν υπάρχει καμιά από τις συμφορές που μας κληροδότησε ο Οιδίποδας και δεν την έστειλε ο Δίας σε μας τις δύο όσο ακόμα ζούμε; Γιατί δεν υπάρχει τίποτε ούτε δυσάρεστο, ούτε χωρίς συμφορά, ούτε αισχρό, ούτε επονείδιστο, το οποίο εγώ να μην έχω δει μέσα στα δικά σου και τα δικά μου βάσανα. Και τώρα τι είναι πάλι αυτή η διαταγή που λένε ότι διακήρυξε ο στρατηγός, πριν από λίγο σε ολόκληρη την πόλη; Ξέρεις τίποτε και έχεις ακούσει; Ή μήπως σου διαφεύγει ότι απειλούν τους αγαπημένους μας κακά που ταιριάζουν στους εχθρούς;</p> <p>ΙΣΜΗΝΗ</p> <p>Σε μένα, τουλάχιστον, Αντιγόνη, καμιά είδηση για τους αγαπημένους μας δεν έφτασε ούτε ευχάριστη, ούτε δυσάρεστη, αφότου δύο εμείς, στερηθήκαμε τα δύο μας αδέλφια που σκοτώθηκαν σε μια μέρα με αμοιβαίο φόνο· από τη στιγμή όμως που ο στρατός των Αργείων τράπηκε σε φυγή τη νύχτα αυτή, τίποτε δεν περισσότερο δεν ξέρω, ούτε ότι είμαι πιο ευτυχισμένη, ούτε πιο δυστυχισμένη.</p>

ΑΝ. Ἦϊδη καλῶς καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τουδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

ΙΣ. Τί δ' ἔστι; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος.
20

ΑΝ. Οὐ γὰρ τάφου νῶν τῶ κασιγνήτω Κρέων
τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει;
Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
χρησθαι δικαίων καὶ νόμῳ, κατὰ χθονὸς
ἔκρυσσε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς·

τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνεῖκους νέκυν
ἀστοῖσιν φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκῦσαι τινα,
ἔαν δ' ἀκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30

Τοιαῦτά φασιν τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
κάμοι, λέγω γὰρ κάμέ, κηρῦξαντ' ἔχειν,
καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
σαφῆ προκηρῦξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾶ,
φόνον προκειῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει.
Οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.

ΙΣ. Τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθεῖμην πλέον;
40

ΑΝ. Εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάση σκόπει.

ΙΣ.
Ποῖόν τι κινδύνευμα; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ;

ΑΝ. Εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερὶ.

ΙΣ. Ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον
πόλει;

ΑΝ. Τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ
θέλης,
ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.

ΙΣ. Ὡ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκός;

ΑΝ. Ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶ τῶν ἐμῶν μ' εἵργειν
μέτα.

ΙΣ. Οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο, 50
πρὸς αὐτοφῶρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερὶ·

ΑΝ. Ἦμουν σίγουρη καὶ γι' αὐτὸ σε φώναξα ἔξω ἀπὸ τις
πύρτες του ανακτόρου, γιὰ νὰ το ἀκούσεις μόνη.

ΙΣ. Μὰ τι συμβαίνει; Γιατί δείχνεις ὅτι κάποια εἰδηση σε
βασανίζει.

ΑΝ. Ο Κρέων ἀπὸ τὰ δύο μας ἀδέλφια τὸν ἕνα δὲν ἔκρινε
ἀξίον νὰ ταφεῖ καὶ τὸν ἄλλο ἀνάξιο;

Τὸν Ἐτεοκλή, ὅπως λένε, ἀφοῦ τοῦ φέρθηκε μὲ δίκαιη
κρίση καὶ σύμφωνα μὲ τὴ θρησκευτικὴ συνήθεια
διέταξε νὰ τὸν θάψουν κάτω ἀπὸ τὴ γῆ ὥστε νὰ εἶναι
τιμημένος ἀνάμεσα στοὺς νεκροὺς τοῦ κάτω κόσμου·
ἀλλὰ τὸ κορμὶ τοῦ Πολυνεῖκη, ὁ ὁποῖος πέθανε μὲ
ἀξιολύπητο τρόπο

λένε ὅτι ἔχει διακηρυχθεῖ στους πολίτες
κάνεις νὰ μὴν τὸ θάψει καὶ νὰ μὴ τὸ κλάψει,
ἀλλὰ νὰ τὸ ἀφήσουν ἀταφο καὶ ἀκλαυτο, εὐχάριστο
εὐρημα γιὰ τὰ ὄρνια ποὺ λαίμαργα ψάχνουν γιὰ τὴν
τροφή τους.

Τέτοια λένε πὼς ἔχει διακηρῦξει δημόσια ὁ «καλὸς»
Κρέοντας γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα, φαντάσου καὶ γιὰ μένα,
καὶ λένε ὅτι ἐρχεται ἐδῶ γιὰ νὰ τὰ διακηρῦξει δημόσια
ὥστε νὰ εἶναι καθαρὰ σε ὅσους δὲν ξέρουν,
καὶ τὸ ζήτημα δὲν τὸ θεωρεῖ
κάτι ἀσήμαντο, ἀλλὰ αὐτὸν ποὺ θὰ κάνει κάτι ἀπ' αὐτὰ
τὸν περιμένει θάνατος μὲ δημόσιο λιθοβολισμό μπροστὰ
στοὺς πολίτες.

Ἔτσι ἔχουν γιὰ σένα τὰ πράγματα καὶ γρήγορα θὰ δείξεις
ἀν εἶσαι ἀπὸ εὐγενικὴ γενεὰ καὶ γενναῖα στο ἦθος ἢ
τιποτένια ἀπὸ εὐγενικὴ γενεὰ.

ΙΣ. Ἀν ὅμως ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, δύστυχη, μὲ τὸ νὰ
χαλαρώω ἢ νὰ σφίγγω τὸν κόμπο, τί θὰ ὀφελος θὰ
μπορούσα νὰ φέρω;

ΑΝ. Σκέψου ἀν θὰ μὲ βοηθήσεις καὶ θὰ συνεργαστεῖς
μαζί μου.

ΙΣ. Γιὰ ποια ἐπικίνδυνη πράξη μιλάς; Τί τάχα ἔχεις μέσα
στο μυαλό σου;

ΑΝ. (Σκέψου) ἀν θὰ σηκώσεις τὸ νεκρὸ γιὰ ταφὴ μὲ αὐτὸ
ἐδῶ τὸ χερὶ.

ΙΣ. Ἀλήθεια, σκέφτεσαι νὰ τὸν θάψεις, ἀν καὶ
ἀπαγορεύεται ρητὰ στους πολίτες;

ΑΝ. Τὸν δικὸ μου βέβαια καὶ τὸν δικὸ σου ἀδελφό, ἀν
ἐσὺ δε θέλεις,
γιὰτί δὲν θὰ κατηγορηθῶ ὅτι τὸν πρόδωσα.

ΙΣ. Ὡ, ἐσὺ ποὺ τολμάς φοβερά,, ἐνῶ τὸ ἔχει ἀπαγορεύσει
ὁ Κρέοντας;

ΑΝ. Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα νὰ μὲ
ἐμποδίσαι νὰ θάψω τοὺς δικούς μου.

ΙΣ. Ἀλίμονο· σκέψου, ἀδελφὴ μου, πόσο μισητὸς καὶ
ντροπιασμένος μὰς χάθηκε ὁ πατέρας,
ἀφοῦ χτύπησε δυνατὰ ὁ ἴδιος τὰ δύο τοῦ μάτια
μὲ τὸ ἴδιο τοῦ τὸ χερὶ γιὰ τὰ ἀμαρτήματα ποὺ μόνος τοῦ
ἔφερε στο φῶς.

<p>ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος, πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβάται βίον· τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν αὐτοκτονοῦντε τῷ τάλαιπῶρῳ μόρον κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν. Νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νῶ λελειμμένα σκόπει ὄσφ κάκιστ' ὀλοῦμεθ', εἰ νόμου βία ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρεξίμεν. 60 Ἄλλ' ἐννοεῖν χρή τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα· ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα. Ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς ξυγγνοῖαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε, τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ περισσὰ πρᾶσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.</p> <p>ΑΝ. Οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι πρᾶσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μέτα. 70 Ἄλλ' ἴσθ' ὅποια σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν. Φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα, ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος ὄν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. Ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ, τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.</p> <p>ΙΣ. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.</p> <p>ΑΝ. Σὺ μὲν τάδ' ἂν προὔχοι, ἐγὼ δὲ δὴ τάφον 80 χώσουσ' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι. ΙΣ. Οἴμοι τάλαινης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.</p> <p>ΑΝ. Μὴ 'μοῦ προτάρβει τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον. ΙΣ. Ἄλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγώ. ΑΝ. Οἴμοι, καταύδα πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε. ΙΣ. Θεορμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.</p> <p>ΑΝ. Ἄλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρή. ΙΣ. Εἰ καὶ δυνήση γ'· ἄλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90 ΑΝ. Οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.</p>	<p>Καὶ ἔπειτα ἡ μάνα καὶ γυναῖκα, διπλὸ ὄνομα, πεθαίνειν ντροπιασμένη με πλεκτὴ θηλιά·</p> <p>καὶ τρίτη συμφορὰ, οἱ δύο μας ἀδελφοί, που ἀλληλοσκοτώθηκαν οἱ δυστυχημένοι μέσα σε μια μέρα με χέρια που σήκωσαν ὁ ἕνας ἐνάντια στον ἄλλο, βρήκαν αμοιβαῖο θάνατο.</p> <p>Καὶ τώρα πάλι σκέψου πόσο ατιμωτικά θα χαθούμε εμεῖς οἱ δύο που ἔχουμε μείνει ολομόναχες, ἀν παραβιάζοντας τὸ νόμο, ἀψηφίσουμε τὴν ἀπόφαση ἢ τὴ βασιλικὴ ἐξουσία. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σκεφθεῖς καὶ τὸ ἐξῆς, ὅτι δηλαδὴ γεννηθήκαμε γυναῖκες, που δὲν μπορούμε νὰ τὰ βάζουμε με ἄντρες· καὶ ἔπειτα (πρέπει νὰ σκεφθεῖς) ὅτι κυβερνῶμαστε ἀπὸ ἰσχυρότερους ὥστε νὰ ὑπακούμε σε αὐτὰ καὶ σε ἀκόμη ὀδυνηρότερα ἀπὸ αὐτὰ.</p> <p>Εγὼ λοιπὸν, παρακαλῶντας αὐτοὺς που βρίσκονται στὸν κάτω κόσμον νὰ με συγχωρήσουν, ἐπειδὴ κάνω αὐτὰ χωρὶς τὴ θέλησή μου, θα ὑπακούσω στους ἄρχοντες. Γιατί τὸ νὰ κάνει κανεὶς πράγματα ἀνώτερα ἀπὸ τὶς δυνάμεις του εἶναι εντελῶς ἀνόητο.</p> <p>ΑΝ. Οὔτε θα σε παρακαλοῦσα, οὔτε, ἀν ἠθελες ἀκόμη νὰ με βοηθήσεις, θα δεχόμουν, ἐγὼ τουλάχιστον, τὴ σύμπραξή σου με ευχαρίστηση. Ἀλλὰ ἔχε ὅποια γνώμη θέλεις, ἐγὼ ὁμῶς ἐκείνον θα τον θάψω· θα εἶναι ωραῖο γιὰ μένα νὰ θάψω τὸν ἀδελφὸ μου καὶ νὰ πεθάνω. Μαζὶ του ἀγαπημένη θα ἀναπαύομαι πλάι σε ἀγαπημένο, ἀφοῦ διαπράξω ἱερὴ παρανομία· γιατί εἶναι περισσότερος ὁ χρόνος που πρέπει νὰ ἀρέσω· στους θεοὺς του κάτω κόσμου παρὰ σε ὅσους βρίσκονται ἐδῶ πάνω. Γιατί ἐκεῖ θα βρίσκομαι αἰώνια· κι ἀν ἐσὺ το θεωρεῖς σωστὸ, περιφρόνα ὅσα εἶναι τίμια γιὰ τους θεοὺς.</p> <p>ΙΣ. Εγὼ βέβαια, δὲν τὰ περιφρονῶ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ φύση μου εἶμαι ἀνίκανη νὰ ἐνεργῶ ἐνάντια στὴ θέληση των πολιτῶν.</p> <p>ΑΝ. Εσὺ αὐτὰ νὰ προφασίζεσαι· ἐγὼ ὁμῶς θα πάω νὰ φτιάξω τάφο (νὰ σωρεύσω χώμα καὶ νὰ σηκῶσω τύμβο) γιὰ τὸν ἀγαπημένο μου ἀδελφὸ.</p> <p>ΙΣ. Ἀλίμονο, δυστυχημένη! Πόσο φοβάμαι γιὰ σένα.</p> <p>ΑΝ. Μὴ φοβάσαι γιὰ μένα· γιὰ τὴ δική σου μοῖρα φρόντιζε.</p> <p>ΙΣ. Ἀλλὰ τουλάχιστον μὴν ἀποκαλύψεις αὐτὸ τὸ σχέδιο σε κανέναν, ἀλλὰ κράτησέ το μυστικὸ, ἔτσι θα κάνω καὶ ἐγώ.</p> <p>ΑΝ. Ἀλίμονο, διακήρυξέ το σε ὅλους· πολὺ πιο μισητὴ θα εἶσαι ἀν σωπάσεις καὶ δε διακηρύξεις αὐτὰ ἐδῶ σε ὅλους. ΙΣ. Ἐχεις θερμὴ καρδιά γιὰ κρύα πράγματα.</p> <p>ΑΝ. Ἀλλὰ ξέρω ὅτι εἶμαι ἀρεστή σε ἐκείνους που περισσότερο πρέπει νὰ ἀρέσω.</p> <p>ΙΣ. Ἀν θα ἔχεις καὶ τὴ δύναμη· ἐπιδιώκεις ὁμῶς τὰ ἀκατόρ- θωτα.</p> <p>ΑΝ. Λοιπὸν, ὅταν πια δὲν θα ἔχω δύναμη, θα σταματήσω.</p>
---	--

<p>ΙΣ. Ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμήχανα.</p> <p>ΑΝ. Εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῆ μὲν ἐξ ἐμοῦ, ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη. Ἄλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ τοσοῦτον οὐδὲν ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.</p> <p>ΙΣ. Ἄλλ', εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἴσθ' ὅτι ἄνους μὲν ἔρχη, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.</p>	<p>ΙΣ. Καθόλου δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἐπιδιώκει κανεὶς τὰ ακατόρθωτα (αδύνατα).</p> <p>ΑΝ. Ἀν συνεχίσῃς νὰ λες αὐτά, θὰ μισηθεῖς ἀπὸ μένα καὶ δίκαια θὰ σε μισεῖ γιὰ πάντα ὁ νεκρὸς. Ἀλλὰ ἀφησε ἐμένα καὶ τὴ δική μου ἀφροσύνη νὰ πάθω αὐτὸ το φοβερό· γιὰτί τίποτε τόσο φοβερό δε θὰ πάθω, ὥστε νὰ μὴν πεθάνω ἐντιμα.</p> <p>ΙΣ. Ἀλλά, ἀν ἐτσι κρίνεις, προχώρα (πήγαινε)· ὅμως αὐτὸ νὰ ξέρεις, ὅτι πηγαίνεις ἀσυλλόγιστη ἀλλὰ ἀληθινὰ ἀγαπημένη στους ἀγαπημένους σου.</p>
---	--

Λύκειο Καστριτσίου